

Розвиток охорони праці в Україні як дисципліни у навчальних закладах

Вінницький національний технічний університет

Анотація. У статті розглянуто основні аспекти ведення державної політики щодо управління охороною праці в Україні, висвітлено питання стану охорони праці як дисципліни у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: охорона праці, нещасний випадок; професійне захворювання, державна політика, управління охороною праці, стан охорони праці.

Development of labor in Ukraine as a subject in university

Abstract. The article discusses the main aspects of state policy on safety management in Ukraine and issues of labor status as a discipline in higher education.

Keywords: safety, accident, occupational disease, public policy, safety management, the state of safety.

Людина та її здоров'я – найбільша цінність Української держави. Держава докладає великих зусиль, створюючи умови безпечної життєдіяльності людини як у навколишньому середовищі, так і в середовищі праці.

Завдання охорони праці – забезпечення безпечних, нешкідливих і сприятливих умов праці через вирішення багатьох складних завдань. Вирішальне значення в розв'язанні цих завдань має науково-технічний прогрес. Використання досягнень науки і техніки сприяє підвищенню рівня безпеки праці, культури та організації виробництва, дозволяє полегшити працю, підсилити її привабливість.

На жаль, сьогодні стан охорони праці в Україні не можна визнати задовільним. Про це свідчить високий рівень травматизму, у тому числі смертельного, особливо в таких визначальних для економіки держави галузях, як вугільновидобувна, будівництво, транспорт, агропромисловий комплекс. Ураховуючи сказане, на сьогодні постала нагальна необхідність здійснення досліджень щодо стану України у сфері охорони праці [1].

Основними причинами нещасних випадків у нашій країні є порушення технологічного процесу, трудової та виробничої дисципліни, вимог безпеки при експлуатації транспортних засобів, незадовільне утримання й недоліки в організації робочих місць, незадовільна організація виконання робіт, невикористання засобів індивідуального захисту.

Із загальної кількості технічних засобів, які експлуатуються в країні, під облік потрапляє лише 30%. З них біля 50% вичерпали передбачений паспортним ресурсом роботи, 20% не відповідають вимогам нормативних актів охорони праці і лише 30% мають сертифікат. Аналіз причин аварій і травматизму показує, що основними чинниками є незадовільна організація робочих місць і проведення робіт з порушенням трудової і технологічної дисципліни, безвідповідальне ставлення керівників виробництва і безпосередніх виконавців до дотримання вимог безпеки праці. Тому особлива роль належить охороні праці як системі, яка має спрямовувати свої зусилля на забезпечення належного рівня безпеки праці та виробничого середовища [2].

Однак об'єктивно оцінюючи охорону праці в Україні, на жаль, слід констатувати, що нинішній її стан не може задовольнити потреби нашого суспільства. Проблема створення безпечних і нешкідливих умов праці в Україні існувала постійно, про що свідчить статистика нещасних випадків: так, ще 10 років тому в країні на виробництві щорічно травмувалося 125 тис. працівників, із них гинуло майже 3 тис. [3].

Із цих причин багато важливих невідкладних наукових і виробничих завдань з питань умов та безпеки праці зовсім не вирішувалось або вирішувалося частково, з великим запізненням. Наслідками такого становища стали: відставання вітчизняної науки від світових досягнень з питань охорони праці на 15-20 років; зростання в 5-8 разів рівня виробничого

травматизму порівняно з такими ж показниками в інших промислово розвинутих країнах, пільги й компенсації за роботу в шкідливих умовах над витратами на профілактику нещасних випадків та професійних захворювань [4].

Отже, вирішення проблем охорони праці вимагає взаємодії відповідних органів влади та громадськості. Реалізація відповідних державних програм, спрямованих на покращення умов і охорони праці, дозволить розробити і впровадити науково обґрунтовану державну систему наглядової, навчально-методичної та контрольної діяльності у сфері охорони праці; адаптувати нормативно-правову базу з питань охорони праці до вимог директив Європейського Союзу; вирішити питання науково-методичного та інформаційного забезпечення з питань охорони праці на національному та регіональному рівні та багато іншого, що дозволить здійснити комплексне вирішення задач охорони праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Геврик Є.О. Охорона праці : навч. посібн. / Є.О. Геврик. – К. : Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 280 с.
2. Ткачук К.Н. Основи охорони праці : підручник. – 2-ге видання, доповнене та перероблене / К.Н. Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний, Д.В. Зеркалов, Р.В. Сабарно, О.І. Полукаров, В.С. Коз'яков, Л.О. Мітюк; за ред. К.Н. Ткачука і М.О. Халімовського. – К. : Основа, 2006. – 448 с.
3. Міжнародне законодавство про охорону праці. Конвенції та рекомендації МОП. – Київ, 1998.
4. Венедиктов В.С. Охорона праці: європейські і міжнародні стандарти та законодавство України (порівняльний аналіз) / за ред. В.С. Венедиктова // Державний департамент з питань адаптації законодавства. Українська асоціація фахівців трудового права. – Харків-Київ, 2006. – 680 с. іл.; табл.

Тельнік Дмитро Володимирович – студент групи УБ-12, кафедра менеджменту та безпеки інформаційних систем, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Науковий керівник – Віштак Інна Вікторівна, кандидат технічних наук, асистент кафедри БЖД, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, innavish322@gmail.com.

Telnik Dmytro V. – student of group UB-12, Department of Management and Information Systems Protection, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia,

Scientific director – Vishtak Inna V., candidate of engineering sciences, assistant of department SLA, Vinnitsa national technical university, Vinnitsa, innavish322@gmail.com.